

НАЦИОНАЛНА СЛУЖБА
ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

ОБУКЕ НА ЗАХТЕВ ПОСЛОДАВЦА

Упутство за послодавце за израду програма са описом стандарда нивоа обука

Елементи за израду програма и стандарди нивоа обука - опште информације

Уколико на евиденцији незапослених лица нема адекватних кадрова који поседују специфична знања, вештине и способности за обављање конкретних послова, послодавци имају могућност да организују и реализују обуке за потребне кадрове. Обуке на захтев послодавца подразумевају стицање знања, вештина и компетенција потребних за обављање послова на конкретном радном месту, те се и организују у реалном радном окружењу. Обуку треба да воде компетентни инструктори, током симулације радног процеса.

До крајњег циља обучавања, оспособљености за обављање посла, долази се кроз пружање теоријских и практичних знања, као и током организоване и испланиране праксе током које се научено показује и понавља. Основ за дефинисање потребе, циља и садржаја обуке јесте опис посла за које ће се кроз обуку стручно оспособљавати будући запослени. Приликом дефинисања елемената обуке, први корак јесте дефинисање циља: која знања и вештине треба да поседују полазници обуке након завршетка, а која су процењена као неопходна за квалитетно, самостално и одговорно обављање конкретног посла.

Стандарди програма обука су подељени на нивое, узимајући у обзир више различитих критеријума. Елементи за процену оправданости трајања обуке су:

- комплексност и сложеност знања и вештина које се представљају кроз садржај обуке;
- циљна група полазника; ниво образовања, потребна предзнања,...
- оптималан фонд часова који је потребан за усвајање знања и вештина;
- оспособљавање за рад на једноставним операцијама и задацима или сложенијим операцијама и задацима;
- оспособљавање за уже спектре стандарда занимања или шире спектре стандарда занимања;
- да ли се знања обухваћена обуком односе искључиво на обављање конкретног посла или се могу применити и на обављање других послова у различитим реалним окружењима;
- оспособљавање за рад у производним процесима, на изради конкретних производа или делова производа;
- потребан ниво самосталности и одговорности у раду;
- потреба поседовања већег обима знања и вештина; анализа, аутоматизованост;
- разноврсност активности.

Стручна знања различите комплексности су неопходна за обављање послова.

Вештине се могу посматрати као примена метода и техника рада, креирање нових решења, коришћење информација, коришћење материјала, руковање алатима и машинама,...

Обука је организован процес учења на основу посебних програма у циљу стицања знања, вештина и способности за обављање конкретних специфичних послова. Организованост процеса, оправданост садржаја, трајања обуке и других елемената се доказује и показује кроз документ - програм обуке. Приликом процене оправданости обуке, Национална служба ће анализирати достављену документацију, обићи просторије, анализирати радни процес, разговарати са запосленима и инструкторима,...

Обука за послове у оквиру занимања која постоје у формалном образовању (нпр. пекар, козметичар, шивач, кофенционар...) може се реализовати у свим нивоима, у зависности од сегмента активности и обима садржаја учења, од броја аргументованих активности и функција које треба савладати, од нивоа самосталности и одговорности који је потребан за обављање посла, у односу на опис посла.

Обуке којима се стичу знања и вештине које се могу стећи само кроз неформални систем образовања или радну праксу

Обука за послове - подразумева добијање признатог сертификата у сарадњи са акредитованом установом по акредитованом програму или у сарадњи са образовном установом.

Програм подразумева:

- јасно дефинисане садржаје учења, знања и вештине, компетенције, активности
- приказ садржаја обуке од једноставних до сложенијих, од општијих до специфичних знања
- садржај обуке је приказан као интеграција теорије и праксе
- обуке се реализују у реалном контексту
- програм је адекватно структурисан.

У вези са процесом обуке треба имати на уму следеће:

- Знање - шта треба да знају
- Вештине - шта треба да умеју да ураде
- Ставови - како треба да доживљавају обављање посла

„Када чујем, видим, разговарам и урадим, стичем знање и вештине.“

Учење уз практичну примену - стара изрека каже: „Чујем и заборавим. Видим и запамтим. Урадим и разумем“.

Предлог области које се приказују кроз садржај у оквиру програма обуке:

1. општа знања о делатности послодавца, радна култура
2. безбедност и заштита на раду која се односи на конкретно радно место
3. теоријска знања о послу - процесима, активностима, функцијама, процедуре рада, материјалима, алатима, машинама, уређајима,...

4. специфичности обављања конкретног посла кроз процесе посматрања, активног учешћа, понављања, вежбања,... (напомена: области теоријских знања и практичног вежбања постизања потребног нивоа вештине се могу интегрисати зависно од специфичности посла);
5. постизање потребног нивоа самосталности и одговорности у обављању посла;
6. провера усвојености знања и вештина - утврђивање нивоа успешности кроз практичну примену наученог.

Табеларни приказ нивоа обука:

Ниво обуке	Укупан фонд часова	Цена по кандидату	Трајање обуке
1	160	30.000,00	1 месец
2	240	45.000,00	1,5 месец
3	320	60.000,00	2 месеца
4	400	75.000,00	2,5 месеца
5	480	90.000,00	3 месеца

Први ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 160 часова

Трајање обуке: 1 месец

Цена обуке по кандидату: 30.000,00 динара

Обуке које подразумевају:

- рад на једноставнијим пословима, који не захтевају висок ниво одговорности и самосталности и који подразумевају мањи број активности и функција које се обављају у раду;
- основна практична стручна знања
- обављање предвидивих задатака
- руковање основним/једноставним прибором и алатима и материјалима за рад
- обављање послова према једноставним усменим и писаним упутствима уз стални или повремени надзор
- обављање конкретних сегмената радних процеса
- одржавање и руковање појединачним машинама и уређајима.

Примери: израда појединачних производа од теста, специјализовани продавац нпр. козметичких препарата, малопродаја нафтних деривата, израда предмета домаће радности, роштиљџија, обуке за кол-оператере, послови које ће обављати полазници који имају предзнања и неопходно је да се у краћем временском року оспособе за врло конкретне сегменте радних процеса, стекну одређена знања и вештине, а која могу бити везана за постојеће квалификације или за ниво образовања уопштено.

Други ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 240 часова

Трајање обуке: 1,5 месеци

Цена обуке по кандидату: 45.000,00 динара

Обуке подразумевају:

- оспособљавање за самосталан рад, уз претежну употребу алата и машина, специјалних материјала, са што више понављања и вежбања;
- практична стручна знања за обављање групе сродних задатака или послова;
- основне вештине за обављање мање сложених унапред утврђених оперативних послова; рукује алатима и машинама уз детаљна техничка упутства и користи основне материјале;
- обавља послове у складу са утврђеним техничко-технолошким поступцима, уз повремено надзор; врши личну припрему и припрему средстава за извршење посла.

Пример: бармен, конобар, шивач текстила/трикотаже, машински плетач...

Трећи ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 320 часова

Трајање обуке: 2 месеца

Цена обуке по кандидату: 60.000,00 динара

Обуке подразумевају:

- теоријску припрему и адекватну праксу, коришћење знања и вештина за рад на мање сложеним пословима у одређеној индустријској области;
- средње сложене, разноврсне, повремено нестандартне оперативне послове; рукује специјализованим машинама, опремом и посторојењима и користи различите материјале; прикупља и врши избор информација;
- обавља послове у складу са утврђеним техничко-технолошким процедурама уз повећану самосталност; врши организацију свог посла.

Пример: обука за кројење и шивење, израђивач/шивач делова обуће, разноврснији послови пекара (израда неколико производа у пекарству), руковалац грађевинским машинама, сито-штампар, јорганџија...

Четврти ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 400 часова

Трајање обуке: 2,5 месеци

Цена обуке по кандидату: 75.000,00 динара

Обуке захтевају одговарајућу теоријску припрему, коришћење знања и вештина за рад у одређеној индустријској области или области пружања услуга. Подразумева се понављање сложених операција, уз употребу сложеног алата, прибора или технике.

Пример: посластичар, козметичар, сложенији послови пекара (израда већег броја пекарских производа и познавање технологије), столар...

Пети ниво

Предложени фонд часова: теоријско-практични део 480 часова

Трајање обуке: 3 месеца

Цена обуке по кандидату: 90.000,00 динара

Послови захтевају знања, вештине, компетенције које подразумевају више садржаја, више области учења. Подразумева одговарајућу теоријску припрему и интензивнију праксу, као и коришћење знања и вештина за рад на пословима вишег нивоа сложености, са више операција, у конкретној индустријској области, уз коришћење врло сложених алата, прибора или машина

Пример: стари занати, обука за заваривача, ауто-механичар – ауто-дијагностичар, сервисирање електронских уређаја, козметичар, месар, кувар...

Шири обим послова у одређеним делатностима.